

ÖĞRETİM TEKNOLOJİLERİ VE MATERYAL TASARIMI

Öğretim Teknolojisinin Kavramsal Çerçevesi

Dr. Erinç Erçağ

Kaynak: Editör: Prof. Dr. Hüseyin Uzunboylu - Öğretim
Teknolojileri ve Materyal Tasarımı

Eğitim

- Doğumdan ölüme kadar geçen süreçte çevre, sosyal ve kültürel değerler yardımıyla bireyin kendi yaşantı alanı içerisinde yeni davranışlar kazanması olarak tanımlanabilir.

Öğretim

- Öğretim, eğitim kavramı ile sık sık karıştırılan bir kavramdır. Bu da kavram karmaşası yaşanmasına neden olmaktadır.
- Öğretim, sınırları önceden belirlenmiş belirli bir süreci kapsayan, planlı ve programlı olan ve bireyde sadece istendik davranış kazandırmayı hedefleyen bir yapıya sahiptir.

Öğrenme

- Öğrenme, insanı toplumsal bir varlık yapan ve onu diğer canlılardan ayıran en önemli özelliklerden biridir.
- Öğrenme yaşantı ürünü kalıcı izli davranış değişmesidir.

Öğrenmenin 3 temel özelliği vardır.Bunlar;

- Davranış değişikliği
- Yaşantı ürünü
- Kalıcı izli

TEKNOLOJİ

- Bilimsel ya da diğer sistematik bilgilerin pratik alanlara sistemli bir şekilde uygulanması olarak tanımlayabiliriz. Teknoloji sınıf içinde veya sınıf dışında öğretmene ve öğrenciye de hizmet sunmaktadır.

Sistem Yaklaşımı

- Eğitim sürecinde sadece öğretmen veya öğrenciler bulunmamaktadır.
- Öğretmen ve öğrencinin yanında eğitim hizmetinin gerçekleşmesi için bir sisteme ihtiyaç duyulmaktadır.
- Eğitimde iyi bir hizmet verilebilmesi amacıyla sistem yaklaşımından yararlanılmaktadır.
- Sistem yaklaşımının temel hareket noktası planlılık ve tüm öğelerin işbirliği içerisinde çalışmasıdır.

EĞİTİM TEKNOLOJİSİ

- Öğrenme ile ilgili sorunların analizi ve çözümünde insanları, yöntemleri, düşünceleri, araç-gereçleri ve organizasyonu içeren karmaşık ve tümleşik bir süreçtir.
- Diğer bir deyişle Öğrenme-öğretme sürecindeki tüm etkinliklerin gerçekleşmesini sağlayan bir disiplin olarak vurgulayabiliriz.

Geleneksel Ürünler	Çağdaş Ürünler	Geleceğin Ürünleri
Hareketli Film	Ses Kontrolü	Sesli,Yazılı ve Görüntülü Mobil Ortamlar
Slaytlar / Film	Tele video	Kişisel Dijital Aletler
Projeksiyonlar	Modemler	Tablet Bilgisayarlar
Levhalar / Resimler / Grafikler	Tele İletişimler	Ders Yönetim Sistemleri
Televizyon	Elektronik Bülten Levhaları	Etkileşimli İletişim Ortamları
Basılı / Programlı Metinler	Ses Sentezcisi	
	Kablosuz Ağlar	
	Taşınabilir Bilgisayarlar	
	Bilgisayar	
	Çoklu Ortamlar	
	Veri Tabanları	

ÖĞRETİM TEKNOLOJİSİ

- Öğretim teknolojisi genelde daha etkili bir öğrenme ortamı sağlamak amacıyla kullanılmaktadır.
- Eğitim teknolojisi öğrenme-öğretme sürecindeki tüm etkinliklerin gerçekleşmesini sağlayan bir disiplin olmasına karşına, Öğretim teknolojisi süreç içerisinde bilginin daha kolay öğretilmesi ile ilgilenen öğretimin kılavuzlanması işidir.

İLETİŞİM

- Bireyleri etkilemek ya da saptanmış bir amaç gerçekleştirmek için bilgi sağlamak ve bu bilgilerin, duyguların, gereksinimlerin, niyetlerin, düşüncelerin, yazı, işaret, konuşma, mimik ve hareketler aracılığı ile sesli ya da sessiz olarak aktarıldığı bir süreçtir.

İletişim Özellikleri

- İletişimin bir süreç olduğu,
- İletişimde en az iki farklı birey olduğu
- İletişimde iletilen bir içerik olduğu
- İletişimde iletilen içeriğin çeşitli sembollerle iletildiği
- İletişimin çift yönlü bir süreç olma gerekliliği
- İletişimde bir amaç doğrultusunda bir etkinin olduğu söylenebilir.

İLETİŞİM SÜRECİ VE ÖĞELERİ

İLETİŞİM SÜRECİ VE ÖĞELERİ

- **Kaynak** hedeflenen kişi veya grupta davranış değişikliğini meydana getirmeyi amaçlayan ve süreci başlatan kişidir.
- Kaynağın alıcıyla paylaşmak istediği fikir, düşünce, duygu ve davranışları temsil eden semboller ise **mesajdır**.
- Mesajların taşındığı araç ve gereç, yöntem ve teknikler **kanal**
- Mesajlara hedef olan kişi veya grup **alıcı**
- Mesaja yönelik alıcının tepkisi **dönüttür**.

Kaynak- Kodlama

Sınıf ortamında bu görevi üstlenen kişi **öğretmendir**.

Öğretmenin amacı sahip olduğu bilgi, duygu ve becerileri öğrencileri ile paylaşarak onlarda davranış değişikliği meydana getirmektir.

Kaynak, sahip olduğu bilgi, beceri veya ilgili davranışları alıcı ile paylaşmak isterse, onu önce hareket, yazı, formül, tablo, çizim, şekil, resim, jest, mimik gibi bir dizi sembole veya harekete çevirerek **kodlar**.

Mesaj

- Kodlanan bilginin **aldığı fiziki şekle** (sözlü veya sözsüz) mesaj denir.
- Mesaj, kaynağın alıcısıyla paylaşmak istediği düşünce, duygu ve davranışları temsil eden **semboller yada işaretler örüntüsüdür.**

Kanal

- Oluşturulan mesajın alıcıya iletilmesini sağlayan **ortam**, (araç-gereç) **yöntem ve tekniklerdir**.

Alıcı – Kod Çözme

- Çeşitli kanallarla alıcıyla iletilen mesaj, **duyu organları tarafından alınır**, beyine gönderilir ve önceden sahip olunan bilgi, duygu ve becerilerle karşılaştırılarak **yorumlanır**.

Geribildirim

- İletişim sürecinin **son** aşamasıdır.
- İletişimin **ters yönde işleyen** kısmı olup, alıcının mesaja verdiği **tepkidir**.
- Geri bildirimde **roller değişmiştir** alıcı kaynak, kaynakta alıcı olmuştur.
- Geribildirim sözel, yazılı veya beden dili yoluyla sözsüz olabilir.

Gürültü

- **İletişimi bozan**, aksatan faktörlere gürültü denir.
- Her aşamada ortaya çıkabilir.
- Kaynak, düşüncelerini kelimelere dökmekteki anlamlı cümleler kurmakta çok kısık sesle konuşuyor olabilir.
- Alıcı dinlemiyor veya az duyuyor olabilir.
- Ör: Yazı tahtasına yansıyan ışık, görme bozukluğu, öğretmenin el yazısı.

GÖNDERİLEN MESAJ VE ALICI İLİŞKİSİ

- Mesajın gönderilmesi alıcının mutlaka o mesajı doğru olarak alacağı ya da istenilen tepkiyi göstereceği anlamına gelmez.

İLETİŞİMDE ETKİLİ OLAN FAKTÖRLER

KAYNAK - ALICI AÇISINDAN;

- Seçici Algı
- İletişim Becerilerindeki Bireysel Farklılıklar
- Kaynak Güvenirliği
- Kaynak Alıcı Benzerliği

KAYNAK - ALICI AÇISINDAN

Seçici Algı

- İnsanlar neyi duymaya veya görmeye hazırlarsa onları duymak ve görmek isterler. Olaylar insanlar ve nesneler hakkında ilk algımız önemlidir.

KAYNAK - ALICI AÇISINDAN

İletişim Becerilerindeki Bireysel Farklılıklar,

- Kişiden kişiye değişen kendini ifade etmedeki farklılıklar iletişimde etkili olan faktörlerdendir.İletişimde beden dili de önemlidir.
- Örn: kimi insanlar konuşur ama dinlemeyi bilmez, kimi insanlar kendilerin en iyi yazılı ifade ederler.

KAYNAK - ALICI AÇISINDAN

Kaynak Güvenirliği,

- İletişim sürecinin gerçekleşmesi için alıcının kaynağa güvenmesi gerekmektedir.
- Kaynak güvenirligi 4 ayrı öğeden oluşur:

1. Dürüstlük
2. Uzmanlık
3. İstek
4. Nesnellik

Öğrencilere taraflı davranan bir öğretmenin güvenirliliğinden bahsetmek yanlış olacaktır.

KAYNAK - ALICI AÇISINDAN

Kaynak – Alıcı Benzerliği,

- Sınıf ortamındaki öğrenci, öğretmenin kendisinininkine benzer tutumlar, düşünceler ve inançları taşıdığına inanırsa öğrenci ile iletişimi daha kolay olur.

İLETİŞİMDE ETKİLİ OLAN FAKTÖRLER

MESAJ AÇISINDAN;

- Ortak Yaşantı Alanı
- Bilgi Miktarı

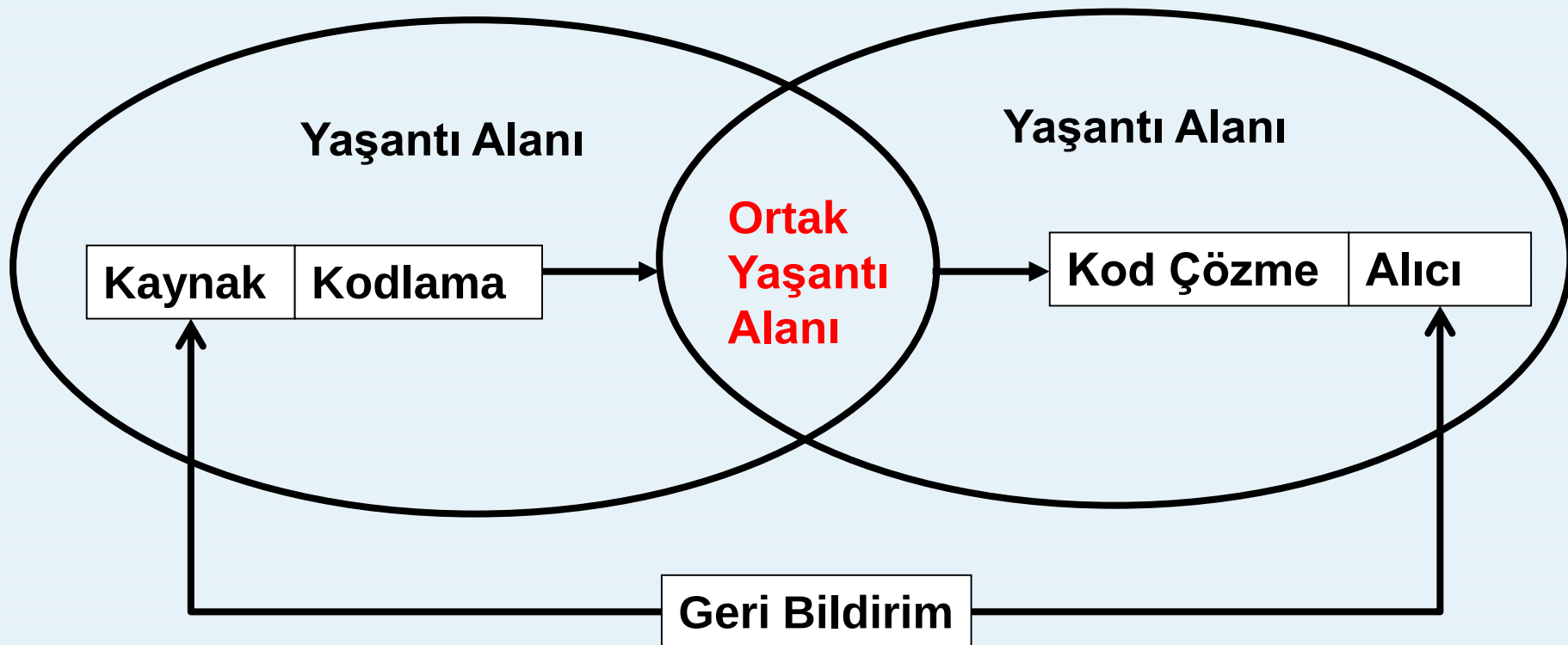
MESAJ AÇISINDAN

Ortak Yaşantı Alanı

- Öğretmen, alıcı durumundaki öğrencilerin bilgi, beceri, yetenek gibi özelliklerini dikkate alarak iletişimi kodlamalıdır.
- Kodlanmış mesajın alıcısı olan kimse, onu önceden geçirmiş olduğu yaşantılarına dayanarak çözecek, yorumlayacak yani ondan bir anlam çıkaracaktır.

MESAJ AÇISINDAN

Ortak Yaşantı Alanı

Bilgi Miktarı

- Mesaja alıcı tarafından verilen anlam, alıcının yaşantı alanı ve öğrenme kapasitesinin yanında mesaj organizasyonu, bilgi miktarı ve mesajdaki dikkat çekici unsurlar mesajın yapısıyla ilgilidir. Mesajdaki bilgi miktarı mesajın anlamlandırılma düzeyini veya bir mesaja hangi düzeyde anlam verildiğini etkiler.

EDGAR DALE'İN YAŞANTI KONİSİ

YAŞANTI KONİSİNİN DAYANDIĞI BİLİMSEL İLKELER

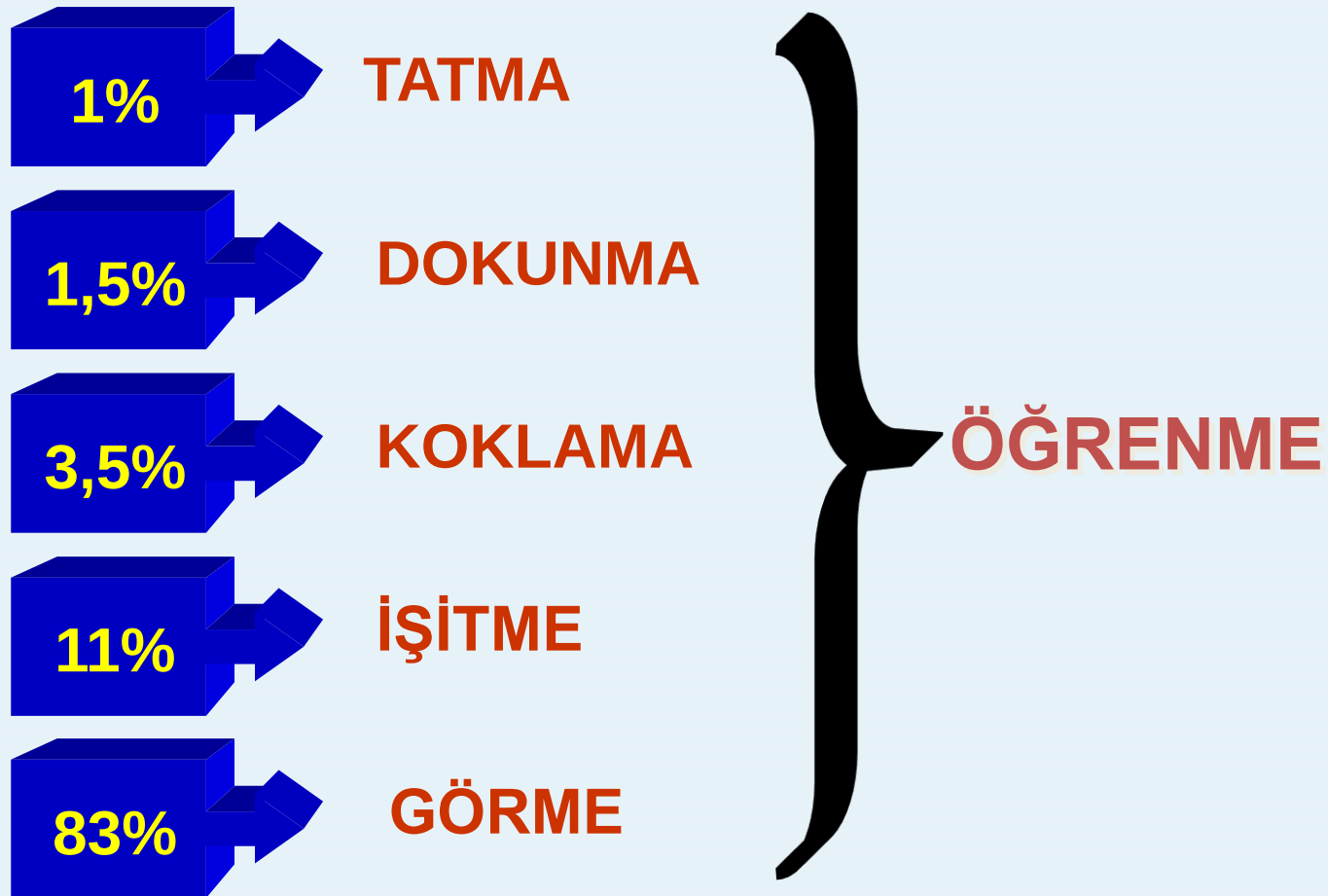
- Öğrenme işlemine katılan duyu organlarımızın sayısı ne kadar fazla ise o kadar iyi öğrenir ve o kadar geç unuturuz.
- En iyi öğrendiğimiz şeyler, kendi kendimize yaparak öğrendiğimiz şeylerdir.

YAŞANTI KONİSİNİN DAYANDIĞI BİLİMSEL İLKELER

- Öğrendiğimiz şeylerin çoğunu gözlerimizin yardımıyla öğreniriz.
- En iyi öğretim somuttan soyuta ve basitten karmaşığa doğru giden öğrenmedir.

ÖĞRENDİKLERİMİZİN...

İLETİŞİMDE ETKİLİ OLAN FAKTÖRLER

KANAL AÇISINDAN;

- Kanal, kaynak ve alıcı arasındaki bilgi paylaşımına aracılık eder,
- T.V., video, slayt vb. birer iletişim kanalıdır. Bu araçlar öğretim amacıyla kullanıldıklarında, öğretim araçları olarak adlandırılır.

İLETİŞİMDE ETKİLİ OLAN FAKTÖRLER

KANAL AÇISINDAN;

- Öğretmen ve öğrenci, arasındaki iletişim dolaylı olarak da gerçekleşebilir,
- Bilgisayar destekli öğretim, öğretmen- öğrenci arasındaki dolaylı iletişime bir örnektir.